

Prisen for berømmelse

En ny dansk film "Remix" fortæller historien om en talentfuld ung sanger og musiker, der ødelægges af en pengegrisk pladebranche. "Hvad er det, der gør, at børn og unge i dag jagter succes med bind for øjnene og uden at kende konsekvenserne?", spørger filmens producer Søren Juul Petersen, der ser filmen som et skræmmebillede på berømmelse. Vi går bag om Britney Spears-effekten.

Af Iben Albinus Sabroe

Britney Spears nedtur for åbent tæppe i alverdens sladderblade og Jon Nørgaards lignende deroute herhjemme i Danmark efter sejren i Popstars er inspiration til en ny dansk spillefilm "Remix".

I filmen opdages den 16-årige Ruben ved et tilfælde af pladeproducenten Clara fra selskabet Major. Lettere benøvet over Claras interesse for Rubens hjemmebryggede musik og tekster underskriver hans forældre en kontrakt, og derfra går det rigtigt stærkt. Rubens sjælfulte musik remixes til ukendelighed og selv styles han som idol for piger i 10-13 årsalderen. Pengene og pigerne strømmer til, men vennerne såvel som Rubens integritet.

Søren Juul Petersen, der har produceret "Remix" i sit filmselskab Zeitgeist, vil gerne have, at filmen ikke kun skal ses som underholdning, men også som et skræmmebillede på, hvad succes kan føre til for dem, vi betragter som vindere i spillet om berømmelse. Både for børn og unge og for deres forældre.

"Hvad er det, der gør, at børn og unge jager succes med bind for øjnene? De kender ikke konsekvenserne. Vi synes, at forældre bør være bedre klædt på til at tackle deres børns ønske om succes," siger han.

Problemet er, mener Søren Juul Petersen, at når et pladeselskab skal føre et ungt talent frem, har de ikke tid til at vente ti år på, at han eller hun udvikler sit talent. Man sætter et halvt år af til det, og så skal der tjenes penge.

"I forbindelse med vores research på "Remix" har vi forsøgt at få lov til at se eksempler på de kontrakter, pladeselskaber og tv-programmer som Popstars og X-Factor tegner med vinderne. Men det har vi ikke fået lov til. I processen med at føre unge talenter frem, glemmer man nogle gange, at de unge mennesker og deres forældre slet ikke er klædt på til det her. Paul Potts skal nok klare sig, men forestil dig en 15-årig, der på tre uger bliver kendt af fem millioner mennesker. Det går meget

hurtigt på tv,” siger Søren Juul Petersen, der også fandt inspiration til filmen i en engelsk undersøgelse fra 2005, hvoraf det fremgik at ni ud af ti børn og unge drømmer om penge og berømmelse.

”Det er en del af modernitetsudviklingen, at unge og børn går og drømmer om at blive til noget. De udsættes hele tiden for drømmebilleder i medierne og fristet af konkrete tilbud om at være med i Stjerne for en aften, Popstars, MGP eller nu X-Factor. De her shows bliver set af vanvittigt mange børn,” siger ungdomspsykolog Ida Koch.

”Der bliver skabt nogle drømme, men for langt de fleste er de ikke realiserbare. Hvem korrigerer de drømme? Der er konsekvenser for både dem, der vinder og taber. Langt de fleste vil ikke være ikke være klædt på til al opmærksomheden,” siger Ida Koch, der har hjulpet unge deltagere og vindere fra talentkonkurrencer i Danmark.

”De havde svært ved at finde deres fødder igen i et almindeligt netværk. De kunne ikke finde ud af om den popularitet, de havde, skyldtes, at folk kunne lide dem, eller om folk ville være venner med dem for at få lidt stjernestøv. Jeg har haft at gøre med en pige, som blev udsat for mobning på et chatrum, hvor hun skulle stille sig til rådighed i, efter hun havde vundet. Det kom helt bag på hende, at der var folk, der sendte grimme beskeder. Man bliver elsket og hadet,” siger Ida Koch, der er blevet kontaktet af et af konkurrenceprogrammerne, der ville ansætte hende til at tage sig af de unge, der blev afvist. Det tolker hun sådan, at man langsomt er ved at få øjnene op for det pres, sådanne konkurrencer lægger på børn og unge.

Noget kan tyde på, at der blandt unge i Danmark er en tendens til, at man tager sine egne stjernedrømme med en gran salt. Det fortæller Noemi Katznelson, der er forskningsleder på Center for Ungdomsforskning, på baggrund af en dugfrisk dansk undersøgelse, der involverede ca. 1200 danskere mellem 15 og 17 år:

”For nogle år tilbage var det stilen blandt de unge i Danmark, at man var åben og søgende og måtte have vilde drømme. Men i dag trækker mange i land og føler, at de skal have en plan b ved siden af drømmene. Der er en bevidsthed om, at man kan blive et flop. I dag gælder det først og fremmest for de unge om ”at lykkes”. Man siger, jeg kunne godt tænke mig at blive sanger, men hvis det ikke lykkes, vil jeg være lærer,” siger hun.

”Du skal have den gode kæreste, det gode sexliv, de gode venner, se godt ud og være en succes på alle områder. Og det er dit eget ansvar. Men samtidig har der sneget sig en realisme ind, som viser sig i, at nr. på pigernes ønskeliste over job i dag er at blive

pædagog,” siger Noemi Katznelson, der ikke vil afvise, at der kan være tale om en Britney Spears-effekt.

Men uanset om børn og unge lader sig afskrække af superstjerner, der får deres private sorger smurt ud over forsiderne af alverdens sladderblade, er det vigtigt at være lidt på vagt over for berømmelseshungeren, mener Anne Jerslev, der er film og medieforsker på Københavns Universitet og har beskæftiget sig med celebrity-kultur: ”De unges tiltrækning af berømmelse hænger sammen med det fokus, der er i dag på at være individuelt betydningsfuld. For at den personlige fremtræden skal lykkes, skal der være et publikum til at opleve den og til at synes, at ens personlige projekt er vigtigt. Og den kan testes i medierne,” siger hun. Anne Jerslev synes dog ikke, at det er en grund til at male alt for slemme skræmmebilleder:

”Når børn og unge siger, at de gerne vil være berømte, ser jeg det også som et symbol og som et udtryk for, at de ønsker sig en fremtid, som ikke er triviell. At de ønsker sig et job, der er sjovt og spændende – ligesom dengang alle drenge ville være brandmand.”

kultur@berlingske.dk

Boks:

Når tragisk berømmelse bliver en tendens

Heath Ledger

Den australske stjerne var på toppen, da han i 2005 blev Oscarnomineret for sin rolle i den rørende bøsse-kærlighedsfilm ”Brokeback Mountain” og samme år blev forlovet med sin medspiller Michelle Williams fra samme film, hvorefter de to fik datteren Matilda. Sidste år gik to imidlertid fra hinanden. Året før havde Heath Ledger spillet narkoman i det australske drama ”Candy”, og man kan frygte, at han researchede rollen alt for grundigt. Under filmfestivalen i Venedig sagde Heath Ledger i et interview med Berlingske Tidende, at han i Bob Dylan-filmen ”I’m not there” havde haft utroligt let ved at spille sin rolle som celebrity. Sådan så det desværre ikke ud til at være i virkeligheden. I tirsdags blev den kun 28-årige stjerne fundet død omgivet af stoffer og sovepiller i sin lejlighed på Broome Street i SoHo, Manhattan, og det vides endnu ikke, om der var tale selvmord eller et uheld.

Brad Renfro

Han blev rost til skyerne for sin rolle i thrilleren "Klienten", hvor han kun ti år gammel stjal billedet fra så karismatiske medspillere som Susan Sarandon og Tommy Lee Jones. Han fik siden ros for sine roller i filmene AIDS-dramaet "The Cure" fra 1995 og "Apt Pupil" af Bryan Singer fra 1998. Men da han blev ældre druknede hans skuespilkarriere i alkohol- og stofmisbrug. Den 15. januar blev den kun 25-årige skuespiller fundet død i sit hjem. Da han i tirsdags blev begravet i sin hjemby Knoxville, Tennessee, hvor over 200 af hans jævnaldrende venner og bekendte mødte op, var dødsårsagen stadig ikke kendt. Brad Renfro havde en lille søn, som han havde kontakt til på trods af, at han bor sammen med sin mor i Japan.

Britney Spears

De fleste vil have hørt om den tragiske deroute for barnestjernen, der blev popstjerne, udgav pladehittet "Baby One More Time" i 1999 og siden har solgt 83 millioner albums. Men vi tager den alligevel. Nedturen begyndte for alvor efter Britney Spears søgte skilsmisse fra mand, danseren Kevin Federline, angiveligt fordi han ofte i dagevis overlod hende og deres to børn, født med godt et års mellemrum, mens han gik på druk. Og kulminerede, da hun for åben skærm barberede sig skaldet i februar sidste år. Tiltalt for stofmisbrug og omsorgssvigt kæmper den 26-årige sangerinde i denne tid om retten til at se sine børn. Britney Spears mor udtalte sidst i 2007 til det amerikanske magasin Vanity Fair, at hun måske ikke skulle have presset på for, at Britney skulle blive berømt ved at melde hende til skønhedskonkurrencer som barn.

Paris Hilton

Som barn drømte Paris Hilton om at blive dyrlæge, men det var ikke glamourøst nok for Hilton-arvingens mor, hvis kælenavn for datteren var "Star". Ifølge det amerikanske magasin Vanity Fair overvurderes det, hvor meget hendes familie rent faktisk har arvet og i samme magasin hævdes det, at Paris Hilton er et medieprodukt, udnyttet af sine egne forældre med henblik på at tjene penge. Den 26-årige professionelle poptøs får op til en million dollar for at vise sig ved en event, så meget presse genererer hun. Hendes mor får 10.000 dollar for at dukke op, har en kosmetiklinje og et realityshow. I Vanity Fair forklarer en af Hilton-parrets venner om Paris' forældres påståede strategi: "Man holder en fest for Manhattans jet-set og fortæller sladderpressen at den og den berømt dukker op. Fotograferne kommer,

og der er ingen berømttheder – men hov – der er deres smukke datter, der danser på bordene ... Det var sådan det begyndte”.

Jon Nørgaard

17-årige Jon Nørgaard fra Grenå blev båret på hænder og fødder af både fans og pladebranchen, da han vandt Popstars i 2002. Men sidste år udkom Kasper Torstings dokumentarfilm ”Solo”, der viser Jon Nørgaards deroute efter sejren. I København blev han darling for medieverdenens jetset og budt på gratis coke, hvis han leverede pigerne. I provinsen fik han gentagne gange tæsk af folk, der fandt den mærkevare klædte unge danske stjerne provokerende. Ingen steder kunne han gå i fred for hverken fjender eller fans. Bunden blev nået, da han til en fest gik amok på en fyr, der havde slået hans kæreste, og da nyheden nåede danskerne, gik Jon fra vinder til taber. ”Solo” viser, hvordan han som 19-årig ikke længere kunne optræde uden at få smidt øl og mønter efter sig. At han har angstanfald og er tæt på sammenbrud. Sidste år fortalte han i et interview til Berlingske Tidende, at han har det godt i dag, men for altid har fået nok af rampelyset. Jon Nørgaard, der nu er 22, lever af at skrive musik.